

besteden, temeer daar dit model de beschrijving van de Nederlandse politieke situatie gedurende ruim twintig jaar beheerst heeft.

De sociologen Ellemers en Jolles hebben al eens kritiek geïfend op de historische juistheid van Lijphart's benadering en Daalder heeft de stelling verkondigd dat de verzuiling pas goed op gang gekomen is na de Pacificatie van 1917 toen de zuilenorganisaties van de grond kwamen. Ik heb de indruk dat de verzuilde politiek gezien een overtrokken zaak is. Maar zelden zullen godsdienstige uitgangspunten in de politiek een essentiële rol gespeeld hebben. Ik herinner me nog de problemen van Schmelzer in de jaren zestig toen hij moest formuleren wat nu het specifieke van 'katholieke politiek' was. De huidige abortusproblematiek is voor het eerst weer een politieke kwestie, waar christelijke principes expliciet bij te pas komen.

Zoals gezegd worden problemen van stellingname in de politicologie grotendeels uit de weg gegaan. Een uitzondering daarop vormt het artikel van H. Daudt, Politicologie en Politieke Praktijk.

Hoewel hij zich niet helemaal duidelijk uitspreekt, heb ik niet de indruk dat Daudt wil pleiten voor een waardevrije politicologie. Wel is hij van mening dat de politicoloog wat waarden betreft een duidelijke afstandelijkheid moet betrachten. 'Uitspraken van politicologen over politieke strijdpunten kunnen derhalve nooit een bepaalde keuze voorschrijven als de enig juiste', en, 'De politicoloog staat dan ook als iedere andere wetenschapsbeoefenaar met lege handen als het op een keuze aankomt en wel in die zin, dat zijn vak hem geen instrument biedt voor het kiezen, ook al zal hij 'als mens' uiteraard in feite tot een afweging komen'.

Maar waar moet hier 'de mens' onderscheiden worden van 'de politicoloog'. En zoals Gouldner zegt in zijn *Anti-Minotaur*, wanneer de socioloog met zijn kennis geen waarde-oordelen mag treffen wie moet het dan doen. Natuurlijk heeft Daudt gelijk wanneer hij stelt dat een echte politicologie alleen maar mogelijk is in wat Popper noemde een Open Maatschappij en dat een één partijstaat van het vak een ideologie zal maken. Toch kan men de beoefenaar van het vak binnen een bepaalde sociale en politieke constellatie een opdracht meegeven, die voor zijn werkzaamheid bepalend kan zijn. Te denken valt aan de opvoedende taak op het gebied van kennis en macht die C. Wright Mills in zijn *Sociological Imagination* voorhield aan de bedrijver van sociale wetenschap:

- 1 — degenen die macht hebben en dat weten te wijzen op de gevolgen van hun beslissingen;
- 2 — degenen die macht hebben maar dat niet beseffen op te voeden en te wijzen op hun verantwoordelijkheden;
- 3 — degenen die geen macht hebben en die zich slechts bewust zijn van wat er tot hun dagelijks milieu behoort, voor te lichten. Hen onthult hij de betekenis van de genomen beslissingen voor deze milieus, hoe hun persoonlijke moeilijkheden verband houden met algemene problemen. Bovendien onthult hij hen wat hij ontdekt heeft ten aanzien van het handelen van degenen die over meer macht beschikken.

Een dergelijke opdracht moet toch zo voor politicologen te vertalen zijn zonder dat men hopeloos verzand raakt in het moeras van de ideologie.

J. J. Godschalk

Mededelingen

Symposium van de W.R.R.

Op 7 oktober a.s. organiseert de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (W.R.R.) in de Rolzaal op het Binnenhof te 's-Gravenhage een symposium naar aanleiding van zijn publikaties over beleidsadvisering aan de Rijksoverheid. Uit reacties en commentaren blijkt dat twee thema's met name de aandacht hebben getrokken: de represen-

tativiteit van adviesorganen en de zelfstandige bestuursorganen. Deze thema's houden nauw verband met de in de laatste tijd weer opgeleefde discussie over voor en tegen van vormen van corporatief bestuur. Prof. dr. G. H. Scholten (representativiteit) en Prof. mr. T. Koopmans (zelfstandige bestuursorganen) zullen het symposium inleiden.

Daarna is er gelegenheid tot discussie tussen de aanwezigen en een panel bestaande uit Prof. mr. J. M. Polak, de beide inleiders, Dr. J. van Putten en Prof. mr. M. Scheltema. Inlichtingen zijn verkrijgbaar bij het bureau van de W.R.R., Plein 1813 nr. 2, 's-Gravenhage, tel. 070—614031, tst. 4451.